

Реформаторският блок ще приложи всички законни средства за осъществяването на тези мерки, като:

- *докато е в опозиция, ще организира партиен политически натиск и ще поощрява гражданския политически натиск;*
- *щом поеме управлението на страната, ще осъществи тези мерки със силата на държавната власт.*

ТРУД И БИЗНЕС

1. Да бъде създаден Закон за държавните изисквания към стопанските дейности

Да бъде променен моделът за започване на малък и среден бизнес - да се премине от разрешителен към регистрационен режим. Да бъде въведен принципът на мълчаливото съгласие. Законът да съдържа всички изисквания, технически параметри, условия и начин на контрол на дейностите, характерни за малкия и среден бизнес. Същевременно, да се прилагат задължителните по европейските стандарти и екологичните изисквания, предварителни съгласувания за конкретни дейности, планове и програми.

Общ ефект: Опростява условията и ускорява процедурата по започване на малък и среден бизнес. Прекратява произвола на чиновниците спрямо него. В резултат, ще имаме: лесно влизане – лесно излизане, бърза регистрация – евтин фалит, и шанс за бърз нов старт за фалирания, ако фалитът не е бил умишлен.

1.1. Режимът на предварителни административни съгласия и разрешения да бъде заменен от уведомителен режим с последващ контрол.

Ефект: Ще се прекрати административния рекет в тази област върху бизнеса и ще намалее корупционният потенциал.

1.2. Да се прилага съществуващото законово изискване всички нови нормативни актове и всички промени в действащи нормативни актове да включват оценка на въздействието върху засегнатите граждани и бизнеси.

Други мерки:

- Процедурите за обявяване в несъстоятелност на неизправни длъжници да бъдат облекчени. Изрично да бъде забранена практиката обявяването в несъстоятелност да се датира с произволна задна дата.
- Да бъде осигурено постоянно полицейско присъствие с цел постоянна охрана на имотите, реколтата и добитъка в селата и малките населени места. За земеделските стоки, произвеждани на семейни начала, да бъдат осигурени свободни тържища.
- Да бъде изработена нова държавна инвестиционна стратегия с цел мотивиране на инвеститорите. Приоритетни области: производства с висока добавена

стойност, например информационни и комуникационни технологии, машиностроене, биоземеделие и други.

Ефект: България да стане позната и предпочитана дестинация за инвеститори в тези сектори.

- Да бъде увеличен експертният капацитет на Агенцията за инвестиции, включително чрез наемане на външни експерти, с цел:
  - по-ефективна реклама на България;
  - привличане на надеждни чуждестранни инвеститори в икономически сектори с висока добавена стойност.

Ефект: инвестиции, от които печелят добре и инвеститорът, и България – а не само инвеститорът да печели за сметка на България.

2. Нов Кодекс на труда

Да отразява най-добрите световни практики. Конкретно да предвижда:

2.1. Подробна законова уредба на възможностите за почасово наемане, съвместяване на длъжности и работни места при различни работодатели и други форми и степени на обвързаност между работника и работодателя.

2.2. Да бъдат премахнати, на две стъпки, осигурителните прагове. Минималните осигурителни доходи да бъдат диференцирани в зависимост от занятието и от мястото на дейност.

2.3. Всеки работник и служител да може да запорира сметките на своя работодател, ако работодателят не е заплатил три месечни заплати и осигуровки.

Ефект: ще бъдат премахнати сега съществуващите възможности работниците да кредитират работодателите продължително, безвъзмездно и безнаказано;

Общ ефект: ще настъпи цялостна промяна във възможностите на гражданите за реализация на пазара на труда.

3. Нов Закон за обществените поръчки

3.1. Министерствата-възложители публикуват в централизирания Регистър към Агенцията за обществени поръчки своите обяви за обществени поръчки. В този електронен Регистър са вписани всички фирми, които могат да бъдат изпълнители на поръчки над определена стойност. Възложителите ще бъдат задължени от Закона да обосновават условията за поръчките, които обявяват, и да изпозлват стандартни договори за възлагане. В изработването на условията на големите поръчки да участват чрез случаен подбор външни експерти с подходяща квалификация, отново по списък на Регистъра. Всички поръчки се публикуват в разумен срок и изпълнението им трябва да е достъпно за граждански контрол. Въз основа на този Закон, Агенцията за обществени поръчки контролира качеството на изпълнение на поръчката. За по-голяма самостоятелност Агенцията да бъде подчинена пряко на Министерския съвет, а ръководството ѝ да бъде избирано пряко от Народното събрание.

Ефект: агенцията ще бъде максимално независима от възложителите. Тя ще прекъсне съществуващата днес и позволена от сегашния Закон непосредствена връзка между Възложител и Изпълнител. Практиката по света и у нас сочи, че такава непосредствена връзка е основна предпоставка за корупция, за поява на олигархия - и за

МЕРКИ, БЕЗ КОИТО НЕ МОЖЕМ

ИКОНОМИКА

лошо изпълнение. Създаването на единна институция за обществени поръчки ще доведе до еднакви процедури, а те на свой ред – до предвидима практика. В резултат, обществените поръчки ще станат по-открити за контрол.

Общ ефект от новия Закон: малките и средни фирми ще имат равни конкурентни възможности за участие в обществените поръчки.

3.2. В съществуващия електронен Регистър на обществените поръчки:

- Да бъде включен списък на всички фирми, включително фирми подизпълнители, които текущо имат нужната експертиза да изпълняват обществени поръчки. Законът за обществените поръчки трябва да посочва реда и изискванията за регистрация на всички кандидати. В търгове да могат да кандидатстват само фирми, кандидатствали за вписване в Регистъра и действително вписани в него. Те ще имат свои досиета, съдържащи подробна документация за изпълнението на текущи и минали обществени поръчки. Всеки изпълнител, успешно приключил договор за обществена поръчка, ще получава възможността да участва в рамкови договори на възложителите.

Ефекти:

- *в конкретната поръчка ще участват само фирми, които имат нужната експертиза;*
- *спестява се време за подготовка за участие в поръчката;*
- *предотвратява се практиката да бъдат създавани фирми специално за спечелването на определена поръчка;*
- *неизпълнение или лошо изпълнение на обществена поръчка ще намалява възможността на виновната фирма да печели нови поръчки.*

- Договорът за обществена поръчка да влиза в сила в деня след публикуването му, при условие, че изпълнителят няма публични задължения. Фактурите да бъдат публикувани в Регистъра в деня на изплащането им. До Регистъра да има свободен и безплатен достъп в интернет. Цялата информация да бъде публикувана в унифициран формат на разбираем за гражданите език.

3.3 Законът да създаде гаранционен фонд, който да плаща дължимото на малките и средни предприятия изпълнители на обществени поръчки, когато възложителят е приел съответната раблота, но не е в състояние да я заплати в срок.

Ефект: ще се прекрати нерегламентираното кредитиране на дъжавата за сметка на малкия и средния бизнес и ще се повиши финансовата стабилност на най-голямата група предприемачи в икономиката.

3.4. Законът да осигурява строг контрол върху качеството и обема на изпълнението.

ДАНЪЦИ И ТАКСИ

4. Основни пунктове в промените при данъците и таксите:

4.1. Нова законова уредба за справедливо определяне размера на държавните и общински такси. Основно положение: всяка такса се определя само въз основа на независима експертиза за реалната себестойност на услугата, която се заплаща с нея.

МЕРКИ, БЕЗ КОИТО НЕ МОЖЕМ

ИКОНОМИКА

4.2. Необлагаем минимум – да бъде въведен чрез възстановяване на удържания данък и данъчни отстъпки само за хората с годишен облагаем доход под прага на минималната работна заплата.

Ефекти:

- Ще намалее броят на работещите бедни.

- Ще се избегне едновременното облагане и подпомагане на едни и същи хора сред най-бедното население.

- Ще има оживление на най-масовото потребление и на търговските обороти, което ще стимулира цялата икономика.

4.3. Да бъде премахнат 15% данък върху едноличните търговци. Едноличните търговци да бъдат облагани на общо основание като самонаети лица.

Общ ефект от всички мерки: ще се оживят потреблението и търговските обороти на най-масовите стоки.

ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

5. Основни пунктове:

5.1. Първи пенсионен стълб - разходно-покривният - да бъде разкрепостен, като:

- Право на пенсия да има всеки човек, който е направил вноски за 240 осигурителни месеца – без изключения. „Осигурителен месец“ значи месец, за който действително е постъпила пълната вноска на името на осигурения.
- Всеки сам да избира пенсионната си възраст след като навърши 62 години, като пълна пенсия ще получава при навършване на 65 години.

Ефект: За първи път у нас хората ще получат възможност да решават сами кога да се пенсионират и с каква пенсия.

5.2. За Втори и Трети пенсионни стълбове (допълнително задължително осигуряване и допълнително доброволно осигуряване) - да бъдат създадени механизми и правила за конкуренция в сектора и за разширен свободен избор на осигурения в какво да бъдат инвестирани и как да бъдат управлявани собствените му средства.

За тази цел осигуреният по свой избор да може да си открие *пенсионна сметка* за своите средства, набирани по Втори и по Трети стълб - във всяка банка, застрахователно дружество, управляващо дружество или инвестиционен посредник, лицензирани да осъществяват дейност в България.

Общ ефект: Избягват се възможностите за злоупотреби и обезценяване на пенсионните влогове на хората,

В ЗАЩИТА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

6. Ново законодателство за ефективна защита на потребителите. Основни пунктове:

- 6.1.** Хората да получават недвусмислена, разбираема и достатъчна информация преди, по време и след покупко-продажба.
- 6.2.** Да бъде облекчено въвеждането на групови искове с възможност за присъединяване към иска.
- 6.3.** Да бъде приета нова нормативна уредба за правилата за информиране и равнопоставеност на страните при сключване на договор.

В ЗАЩИТА НА КРЕДИТОПОЛУЧАТЕЛИТЕ

7. Пакет от законодателни промени, за да бъде възстановена равнопоставеността на кредитополучателите с банките. Основни пунктове:

- 7.1.** Да бъде въведен пазарен референтен лихвен процент.

Ефект: прави невъзможно банките да променят по собствено усмотрение лихвата след като кредитът вече е отпуснат.

7.2. Банките ще трябва да доказват вземанията си в съда по общия ред - като всеки търговец. За тази цел да паднат думите "и банките" в Чл. 417, т. 2 от Гражданско-процесуалния кодекс.

7.3. Да бъде забранена таксата "предсрочно погасяване" след първите 12 вноски.

7.4. Да бъде приет Закон за Финансов Омбудсман – нов орган, който да действа като арбитър за ефективно, бързо и безплатно за клиентите извънсъдебно решаване на спорове между финансови институции и техните клиенти.

7.5. Да бъде приет Закон за несъстоятелността на физическите лица - по ясни критерии разграничава тези, които не могат да обслужват задълженията си, от онези, които не искат.

7.6. Да бъде учреден ефективен регулаторен орган, извън Българската народна банка, за регулиране на търговските практики на банките и другите финансови институции.

Ефект: не допуска и сакционира подвеждащи и измамни практики на финансовите институции.

7.7. Длъжникът да получи право да обжалва цената на продавания си от банка имот чрез промяна в чл. 435, ал. 2 от Гражданско-процесуалния кодекс.

Само в пакет тези седем законодателни мерки могат да поставят на равнопоставена, пазарна основа взаимоотношенията на банките с техните клиенти. Приемането само на част от тези мерки може да послужи единствено за заблуда на обществеността. Приемането на пакета ще даде възможност кредитополучателите да преценяват дали могат да си позволят кредита или не преди да го изтеглят и ще стимулират конкуренцията и отговорното кредитиране от страна на банките.

ПРОТИВ КОРУПЦИЯТА

8. Ново законодателство - основни пунктове:

8.1. Да бъде уреден законодателно граждански надзор върху дейността на регулаторните органи.

8.2. Да има законова забрана за включване на клаузи за търговска тайна при договори за приватизация, концесия, обществени поръчки и други сделки, сключвани от държавата чрез нейни органи.

8.3. Съставът на всички регулаторни органи да бъде избран пряко от Народното събрание. Кандидатите се избират по компетентност след като бъдат изслушани публично и отговорят на въпроси от страна на ресорните комисии. Регулаторните органи представят на Народното събрание годишни отчети за работата си.

Ефекти:

- Ще бъде прекъсната зависимостта на членовете на регулаторните органи от отделни министри и от правителството като цяло.

- Дейността на държавните регулатори ще се основава на цели, определени в стратегии приети от Народното събрание и имащи силата на закон – а няма да следва конюнктурните политики на текущото правителство.

8.4. Да бъде запълнен законодателният вакуум в уредбата на взаимодействие на контролните органи и инспекторати в стопанската сфера при защита на конкуренцията, предотвратяване на злоупотреби с обществените поръчки, укриване на доходи, данъци, акцизи, мита и организирана контрабанда.

8.5. Да бъде включена нова глава в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, която подробно да урежда създаването, поддържането, съхранението и достъпа до данъчния архив на декларациите на физическите лица, едноличните търговци и самонаетите лица. Срокът на съхранение на техните данъчни декларации да стане минимум 50 години.

8.6. Да бъде подобрена нормативно и практически защитата на свидетели.

8.7. Да бъдат създадени действащи механизми за търсене на персонална отговорност в администрацията.

8.8. Да бъде променен Наказателният кодекс в посока чувствително завишаване на наказанията за кражба и разхищение на публични финансови средства.

8.9. Да бъде въведен със закон минимален срок, в който, след приключване на държавна проверка в дадена фирма, да не може да бъде започната друга проверка на същите основания в същата фирма.

8.10. Административните услуги да станат изцяло електронни. При неспазване на задълженията, на виновната администрация да бъдат налагани строги санкции.

8.11. Да бъде променено законодателството, според което всяка фирма, която желае да получи достъп до каквито и да било публични средства и ресурси, напр. участие в търг

МЕРКИ, БЕЗ КОИТО НЕ МОЖЕМ

ИКОНОМИКА

– да е длъжна да обяви собствениците си, както и приходите и разходите си за определено време назад.

Ефект: ще бъдат направени прозрачни партньорите на държавата, и по-специално анонимните дружества, чийто капитал е в акции на приносител - т. нар. „офшорки“. Защото „офшорка“, която примерно последните 3-5 години редовно публикува годишните си баланси и отчети за приходите и разходите, и е ясно откъде идват капиталите ѝ, би могла да бъде допусната до търг. Ако липсва тази прозрачност – не.

ПРОТИВ МОНОПОЛИТЕ

9. Ново законодателство и практика за Комисията за защита на конкуренцията

Целта е държавата – чрез Комисията за защита на конкуренцията - да престане да действа като подобие на съд, който може само да установява и наказва вече извършените злоупотреби с господстващо положение (или т.нар монопол) - а да влезе в нова, активна роля за предотвратяване и противодействие на такива злоупотреби преди обществото да е понесло огромни щети.

9.1. Комисията за защита на конкуренцията да получи ясни законови определения за това кога е налице господстващо положение (монопол) и кога има подготовка и извършване на престъпления срещу конкуренцията.

9.2. Комисията за защита на конкуренцията не по свое усмотрение, а по задължение да прави периодични анализи на рисковете от злоупотреби с господстващо положение.

9.3. Комисията за защита на конкуренцията задължително да реагира на всяко значително повишение на цените на дадена стокова група, като установи дали то не се дължи на картелни споразумения и други престъпления срещу конкуренцията.

9.4. Комисията за защита на конкуренцията да бъде законово задължена да взаимодейства с данъчните, митническите и полицейските органи с цел предотвратяване на престъпления и наказване на престъпници.

ЕНЕРГИЙНА НЕЗАВИСИМОСТ, СИГУРНОСТ И ЕФЕКТИВНОСТ

10. Основни пунктове:

10.1. Членовете на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР) да бъдат избирани от Народното събрание. Сметната палата да контролира ДКЕВР чрез ежегоден одит с участието на експерти от Европейската комисия, и чрез преглед на използваните методики за ценообразуване и начина на прилагането им. ДКЕВР да публикува компютърните модели, които използва. ДКЕВР трябва не само да определя присъщите разходи, които са функция на цените и обратно, а и да прилага механизъм за контрол и ефективност на тези разходи! Вложени единица средства, какъв ефект, върху какъв брой потребители ще се отрази положително и т.н. В момента всички дружества

МЕРКИ, БЕЗ КОИТО НЕ МОЖЕМ

ИКОНОМИКА

правят огромни, неоправдани технически и икономически инвестиции и няма механизъм за контрол! По този начин ще се „хванат“ и разходи към свързани и дъщерни фирми.

10.2. Да бъдат предоговорени дългосрочните договори за производство на електроенергия.

10.3. Диверсификация на доставчиците на газове и петролни продукти, при което да внасяме едновременно от износители с различни ориентации и обвързаности в международната политика. Ускорено изграждане на междусистемни реверсивни връзки и LNG терминали с българско участие.

10.4. Да бъдат развивани екосообразни и обществено-приемливи технологии с цел използване и добив на местните енергийни ресурси, водещи към енергийна независимост домакинствата, общините и регионите.

10.5. Да бъдат приложени в пакет, мерки за енергийна ефективност при преноса, разпределението и потреблението на енергия. Това включва и подмяната на вертикалните щрангове с хоризонтални, саниране на частни и обществени сгради, изграждането на интелигентни електрически мрежи и намаляването на разходите за енергия от индустрията и домакинствата.

10.6. Да бъде създадена функционираща енергийна борса, така че бизнеса и домакинствата да имат свободен избор на доставчик на енергия.

Общ ефект: Отнема се корупционният потенциал на тази среда и остават повече пари

- в джоба на клиентите;

- в енергийните дружества - за инвестиции;

- в държавния бюджет - за мерки срещу енергийната бедност.

Граждански съвет на Реформаторския блок

София, 3 октомври 2013.